אוהב ישראל — פרשת שמיני

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל. ופי' רש"י באותו יום נטל עשר עטרות כמו ששנינו בסדר עולם עכ"ל. הנה הפשוט בוודאי הוא אמת כי בסדר עולם מונה והולך העשר עטרות. אבל יש לבאר עוד פנימיות הדבר. ונראה דהנה ענין הז' ימי מילואים היה כי נודע דהקב"ה בשעת הבריאה ברא ג"כ עולם התוהו והקליפות והוא בחי' אבידה מדעת כי השליך הקב"ה רפ"ח נצוצות קדושות ממקום קדושתם כדי שיהי' נמצא הרע בעולם ויהי' העולם כלול מרע וטוב כמבואר לעיל. ועי"ז יהיה בחירה ורצון ואז יהיה נמצא שכר ועונש. והנה יש עוד בחי' חיצוניות וקליפות שהם נמצאים מחטא אדם הראשון ואז נפלו עוד נצוצות קדושות בהקליפות וכן בכל דור ודור ע"י חטאי אדם ח"ו מוסיפין עוד ליפול נצוצות ק' בהקליפה. והנה אחר הקמת המשכן שהיו ישראל במדריגה גדולה כמו שפירשנו בפסוק ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה' ויאמר משה זה הדבר וכו' תעשו ולא פי' מה יעשו. אך הענין הוא כי עמידה לפני ה' הוא בחי' רוחני ומדריגה גדולה מאוד לעמוד לפני השי"ת ממש לאור באור נועם העליון וזה שאמר להם משה זה הדבר תעשו. ר"ל שכך תעשו תמיד להיות במדריגה העליונה הזאת לעמוד לפני ה' ממש. וכן מצאתי באוה"ח שדיבר מזה. ועי"ז שהיו ישראל במדריגה גדולה אז העלו כל הנצוצות קדושות להקדושה וזה הוא ענין שבעת ימי המילואים. ר"ל שנתמלא כל שבעת ימי הבנין מהנ"ק שנחסר מהם עד עתה ונפלו בהשבירה. הן מה שנחסרו ע"י חטאי בני האדם. והן מה שנפלו בעת הבריאה. הכל ניתקן בשבעת ימי המילואים ונתמלאו. ולכך שימש משה דווקא באותן הימים. כי לו משפט המעלה יתירה הזאת להעלות כל הנ"ק ולמלאות בכל יום משבעת ימי המילואים יום אחד מז' ימי הבנין ואפי' בדורו לא היה יכול שום אדם לעשות כזו. היינו להעלות כל הניצוצות קדושות ולכן אמרינן בגמ' במה שימש משה בז' ימי המילואים. בתכלא לבן שאין בו אימרא. ונראה כי לבן הוא בחי' גדולה למעלה מכל הגוונים כנודע. ולכך שימש משה בתכלא לבן שהוא למעלה מן הגוונים. שאין בו אימרא. ר"ל שאין בו אמירה והוא למעלה מן הדיבור. והנה אחר ז' ימי המילואים בא משה ליום השמיני העליון וזה שאמר ויהי ביום השמיני ושם נכללו השלש ראשונות כי הם נכללו במאמר אחד. לכך פירש"י באותו יום נטל עשר עטרות כמו ששנינו בסדר עולם. ר"ל בפ' בראשית בסדר הבריאה ששם שנינו בעשרה מאמרות שנברא בהן העולם וכן כשבא משה ליום השמיני אז נטל עשר עטרות עילאין עשר ספירות קדושות. והנה המזל של יום השמיני הוא נוצר חסד. והוא יסוד הכהן הגדול כמש"ה כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן. וזה שאמר קרא משה לאהרן ולבניו סוד הכהן הגדול. ולזקני ישראל. היינו שהשפיע להם מדיוקנא עילאה קדישא טמירא והבן:

המנהג הוא מימים קדמונים לנקוב את החלות בשבת שלאחר פסח במפתחות. ונעשה על החלה צורת מפתח ומנהג ישראל תורה הוא וצריך טעם. כבר ביארנו טעמים ע"ז לעיל. והנה יש עוד

לאלוה מילין טעם א' ע"פ פשוטו כי הנה בעת הזאת כשאכלו ישראל מן המן מהקרבת העומר ואילך לא אכלו עוד מן המן כמש"ה ויאכלו ממחרת הפסח מעבור הארץ. ואמרי' בגמרא ממחרת הפסח אכול עד השתא לא אכול ומאז התחילו לאכול מתבואת הארץ. והיו ישראל צריכין לפרנסה כי עד עתה היה להם המן. וזאת ידוע שלכל דבר יש שער כמו שאנחנו מתפללין שיפתח לנו השי"ת שערי פרנסה. ומזה נשתרבב המנהג להיות עושין צורת מפתח על החלות לרמז שיפתח לנו השי"ת שערי פרנסה: טעם הב' י"ל כי בעת ההוא סופרים אנו ספירה שבעה שבועות והם מ"ט יום ע"ד סוד נ' שערי בינה ואנחנו הולכים משער לשער ולכל שער יש מפתח וזהו שעושין צורת מפתח. טעם הג' י"ל ע"פ מש"ה תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף והענין הוא כי באמת יש להקשות דהנה במשכן כ' זהב וכסף ונחשת ומקדים הכתוב זהב לכסף. ובמעשה בראשית כתיב ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וזהו אור של אאע"ה אור של חסד ואח"כ כתיב שם אצילות יום שני שהוא בחי' גבורה בחי' זהב. והתירוץ ע"ז הוא כי בריאת העולם היה בחסד כמש"ה עולם חסד יבנה. לכן מקדים חסד בחי' כסף לגבורה בחי' זהב אבל המשכן שכל ענייניו היה כדי שיצמצם הקב"ה כביכול שכינתו לשכון בתוכו וכל בחי' צמצום הוא מבחי' גבורה לכן מקדים שם זהב לכסף. אך הזהב שכתוב שם הוא מנוקד בפת"ח כמש"ה זַהַב התנופה. והוא נקודה שבחסד נקודות החכמה ופַתַח הוא מלשון פתח ושער ומורה שמשם נפתחים להיות באים כל החסדים וזהו שאמר תורי זהב נעשה לך והיינו מה שבמשכן נעשה לך תורי זהב בחי' צמצום עכ"ז הוא עם נקודות הכסף והיינו בנקודות פַתַח נקודה שבחסד. והנה שבת שלאחר פסח הוא תמיד בשבוע שניה שבספירה והשבוע הזאת הוא בחי' גבורה בחי' זהב אך שהוא מנוקד בכסף נקודות פַתַח ומורה שנעשה פתח ושער להיות באים כל הברכות ולכל פתח ושער יש מפתח לכן עושין צורות מפתח על החלות. והבן: